

**Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державний торговельно-економічний університет»**

З В І Т

Назва практики	<u>Практична підготовка : виробнича практика</u>
Циклова комісія	<u>Економіки, управління та адміністрування</u>
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
Спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Фінанси і кредит</u>
Прізвище, ім'я, по батькові здобувача	<u>Толстобова Валерія Євгенівна</u>
Курс, академічна група	<u>II курс, група Ф-24</u>

Харків_2026

Календарний графік проходження виробничої практики

№ з/п	Назва робіт	Тижні проходження практики				Відмітки про виконання
		1	2	3	4	
1	Ознайомлення зі структурою та діяльністю АТ КБ "ПриватБанк". Операції банку з платіжними картками та віддалений банкінг	+				Виконано
2	Депозитні операції і послуга накопичення "Скарбничка". Кредитні операції банку.		+			Виконано
3	Операції з ведення рахунків клієнтів банку. Аналіз результатів діяльності АТ КБ "ПриватБанк". Складання звіту.			+		Виконано
4	Підготовка і захист звіту				+	Виконано

Керівник практики: _____

 підпис

Н.О. Постольна
прізвище та ініціали

Зміст

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ СТРУКТУРОЮ ТА ДІЯЛЬНІСТЮ АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	5
РОЗДІЛ 2. ОПЕРАЦІЇ БАНКУ З ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ ТА ВІДДАЛЕНИЙ БАНКІНГ	7
РОЗДІЛ 3. ДЕПОЗИТНІ ОПЕРАЦІЇ І ПОСЛУГА НАКОПИЧЕННЯ "СКАРБНИЧКА"	9
РОЗДІЛ 4. КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКУ	12
РОЗДІЛ 5. ОПЕРАЦІЇ З ВЕДЕННЯ РАХУНКІВ КЛІЄНТІВ БАНКУ	15
РОЗДІЛ 6. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	17
ВИСНОВОК	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	21
ДОДАТКИ	

Вступ

Виробнича практика є невід'ємним складником підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Вона забезпечує поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання, та набуття практичних навичок у сфері функціонування сучасних банківських установ. Актуальність проходження практики безпосередньо пов'язана з необхідністю вивчення реальних механізмів управління банківськими процесами в умовах сучасних макроекономічних викликів. Базою для проходження практики було обрано Акціонерне товариство Комерційний банк "ПриватБанк", який є системно важливим банком України та лідером у сфері роздрібного банкінгу й дистанційних послуг.

Метою виробничої практики є всебічне ознайомлення з організаційною структурою банку, вивчення порядку здійснення ключових фінансових операцій, аналіз динаміки основних показників діяльності установи за 2023–2025 роки, а також набуття навичок самостійної обробки фінансової інформації.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі завдання: вивчити внутрішню структуру банку; охарактеризувати операційні процеси з платіжними картками та інструменти віддаленого банкінгу; проаналізувати депозитні програми та механізм послуги накопичення "Скарбничка"; дослідити специфіку кредитування різних категорій клієнтів; ознайомитися з організацією розрахунково-касового обслуговування; провести комплексний аналіз фінансових результатів банку за останні три роки. Методологічною основою звіту стали закони України, нормативно-правові акти НБУ, а також офіційні фінансові звіти АТ КБ "ПриватБанк".

Розділ 1. Ознайомлення зі структурою та діяльністю АТ КБ "ПриватБанк"

Акціонерне товариство Комерційний банк "ПриватБанк" є найбільшим державним банком України, який забезпечує стабільність національної фінансової системи та обслуговує понад 20 мільйонів клієнтів. Організаційна структура банку побудована за функціонально-дивізіональним принципом, що дозволяє поєднувати централізоване стратегічне управління із високою гнучкістю регіональних підрозділів. Вищим органом управління банку є Загальні збори акціонерів (в особі Держави України в особі Кабінету Міністрів України). Наглядова рада банку здійснює контроль за діяльністю Правління, захищає права акціонера та визначає стратегію розвитку банку. Правління є виконавчим органом, який керує поточною діяльністю банку.

До складу центрального офісу входять профільні департаменти, які відповідають за роздрібний бізнес, корпоративний бізнес, управління ризиками (ризик-менеджмент), фінансовий моніторинг, казначейство та юридичний супровід. Регіональна мережа складається з філій та мережі відділень, які безпосередньо взаємодіють із фізичними та юридичними особами. Така чітка ієрархія забезпечує повний контроль за дотриманням нормативів НБУ та високу швидкість обслуговування.

Основними напрямками діяльності АТ КБ "ПриватБанк" є залучення коштів населення та бізнесу на рахунки, розрахунково-касове обслуговування, емісія платіжних карток, кредитування фізичних осіб та суб'єктів господарювання, а також розвиток цифрових сервісів. Банк активно впроваджує технології штучного інтелекту для оцінки кредитоспроможності позичальників (скоринг) та автоматизації рутинних операцій. Особливе місце посідає касова робота банків, яка регламентується жорсткими стандартами безпеки. Банк здійснює постійний контроль за дотриманням касової дисципліни клієнтами та забезпечує безперебійний обіг готівки через розгалужену мережу банкоматів і терміналів самообслуговування.

Отже, внутрішня структура АТ КБ "ПриватБанк" є повністю оптимізованою для реалізації стратегії державного банку, що забезпечує стабільне лідерство установи на фінансовому ринку України.

Розділ 2. Операції банку з платіжними картками та віддалений банкінг

Суть сучасних банківських послуг полягає у переході до дистанційного банківського обслуговування, де провідне місце посідають Інтернет-банкінг та Мобільний банкінг. Співробітництво з клієнтами відбувається просто в режимі онлайн, що мінімізує потребу у відвідуванні відділень. Переваги користування послугою є очевидними: цілодобовий доступ до рахунків 24/7, висока швидкість проведення розрахунків, знижені комісії за платежі, можливість віддаленого управління лімітами картки та миттєве отримання інформації про транзакції за допомогою PUSH-сповіщень. Замовити послугу мобільного банкінгу клієнти можуть самостійно, завантаживши мобільний додаток "Приват24" на смартфон та пройшовши реєстрацію за номером телефону і картки. Для нових клієнтів доступна віддалена верифікація за допомогою шерингу цифрових документів через застосунок "Дія" або систему BankID.

АТ КБ "ПриватБанк" є абсолютним лідером за кількістю емітованих пластикових платіжних карток в Україні. Банк випускає картки різних типів: дебетові (для виплати заробітної плати, пенсій, соціальних допомог), кредитні (з пільговим періодом користування коштами), а також віртуальні картки, які використовуються виключно для безпечних розрахунків в мережі Інтернет. Картки банку виконують роль "електронних гаманців", за допомогою яких фізичні та юридичні особи оплачують товари і послуги або одержують готівку в межах встановлених лімітів. Корпоративні картки банку дозволяють представникам юридичних осіб оперативно покривати витрати на відрядження чи господарські потреби компанії.

Головним цифровим інструментом банку є система "Приват24", яка поєднує вебверсію та мобільний додаток. Завдяки цій платформі клієнти можуть не лише переказувати кошти з картки на картку, а й відкривати депозити, купувати валюту онлайн, оплачувати комунальні послуги за шаблонами та навіть замовляти страхові поліси або квитки на транспорт.

Надійність системи підтримується сучасними методами шифрування та біометричною автентифікацією користувачів.

Таким чином, інноваційні карткові продукти у поєднанні з багатофункціональним комплексом "Приват24" дозволяють банку утримувати позиції провідного цифрового банку України.

Розділ 3. Депозитні операції і послуга накопичення "Скарбничка"

Депозитні операції є одним із ключових напрямів діяльності АТ КБ «ПриватБанк», оскільки забезпечують формування ресурсної бази для здійснення активних операцій банку. Упродовж 2023–2025 років банк демонстрував стабільне зростання обсягів залучених коштів клієнтів, що свідчить про високий рівень довіри населення та ефективність депозитної політики.

Основними чинниками зростання депозитного портфеля стали розвиток цифрових банківських послуг, можливість дистанційного відкриття депозитів через систему Privat24, державна форма власності банку та розширення накопичувальних сервісів для населення.

Таблиця 3.1 – Динаміка коштів клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Кошти клієнтів, млрд грн	555,0	610,0*	731,6
Абсолютний приріст, млрд грн	–	+55,0	+121,6
Темп приросту, %	–	9,9	19,9

*Розраховано на основі офіційно заявленого приросту депозитної бази понад 10%.

Дані таблиці 3.1 свідчать про позитивну динаміку депозитних операцій банку. У 2024 році обсяг коштів клієнтів збільшився приблизно на 55 млрд грн порівняно з 2023 роком, а у 2025 році приріст становив вже 121,6 млрд грн. Це підтверджує зміцнення ринкових позицій банку та його здатність залучати значні обсяги фінансових ресурсів навіть в умовах воєнного стану.

Важливу роль у збільшенні депозитної бази відіграють сучасні накопичувальні сервіси, серед яких особливе місце займає послуга «Скарбничка».

Послуга «Скарбничка» являє собою автоматизований механізм накопичення коштів, який дозволяє клієнтам формувати заощадження шляхом регулярного автоматичного перерахування визначених сум на окремий накопичувальний рахунок.

Основними способами накопичення коштів у сервісі є:

- відрахування певного відсотка від суми покупок;
- округлення суми витрат до визначеного значення;
- регулярне автоматичне поповнення на фіксовану суму;
- перерахування залишку коштів наприкінці дня або місяця.

Таблиця 3.2 – Основні характеристики послуги «Скарбничка»

Характеристика	Зміст
Вид послуги	Автоматичне накопичення коштів
Канал підключення	Privat24, відділення банку
Джерело накопичення	Поточний або картковий рахунок
Спосіб поповнення	Автоматичний
Доступність коштів	Цілодобово
Можливість налаштування	Так
Нарахування доходу	Передбачено умовами банку
Ціль використання	Формування особистих заощаджень

Послуга «Скарбничка» є ефективним інструментом формування фінансової дисципліни клієнтів та стимулювання довгострокового накопичення коштів. Для банку використання такого сервісу забезпечує збільшення залишків на рахунках клієнтів та сприяє розширенню ресурсної бази.

Таблиця 3.3 – Переваги послуги «Скарбничка» для клієнтів та банку

Для клієнтів	Для банку
Автоматичне накопичення коштів	Збільшення обсягів залучених ресурсів
Формування фінансової дисципліни	Зростання залишків на рахунках
Простота використання	Підвищення ліквідності банку
Доступ через Privat24	Зміцнення клієнтської лояльності
Можливість створення фінансового резерву	Розширення депозитної бази
Економія часу	Розвиток цифрових банківських

	сервісів
--	----------

Отже, аналіз депозитних операцій АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках показав стабільне зростання обсягів коштів клієнтів та ефективність політики залучення ресурсів. Важливим елементом цієї політики виступає послуга «Скарбничка», яка сприяє збільшенню заощаджень населення та одночасно забезпечує банку додаткові фінансові ресурси для здійснення активних операцій. Такий підхід дозволяє банку підтримувати високий рівень конкурентоспроможності та зміцнювати свої позиції на банківському ринку України.

Розділ 4. Кредитні операції банку

Кредитні операції є одним із найважливіших напрямів діяльності АТ КБ «ПриватБанк», оскільки саме вони забезпечують формування основної частини процентних доходів банку. У 2023–2025 роках кредитна діяльність банку характеризувалася поступовим відновленням після кризових явищ воєнного періоду, активним кредитуванням фізичних осіб та розширенням фінансування малого і середнього бізнесу.

Особливу увагу банк приділяв розвитку програм кредитування підприємців, підтримці аграрного сектору, фінансуванню бізнесу в межах державної програми «5-7-9%», а також споживчому кредитуванню населення через кредитні картки та програму «Оплата частинами».

За підсумками діяльності банку кредитний портфель демонстрував стійку тенденцію до зростання, що свідчить про поступове відновлення ділової активності в Україні та підвищення попиту на банківські кредити.

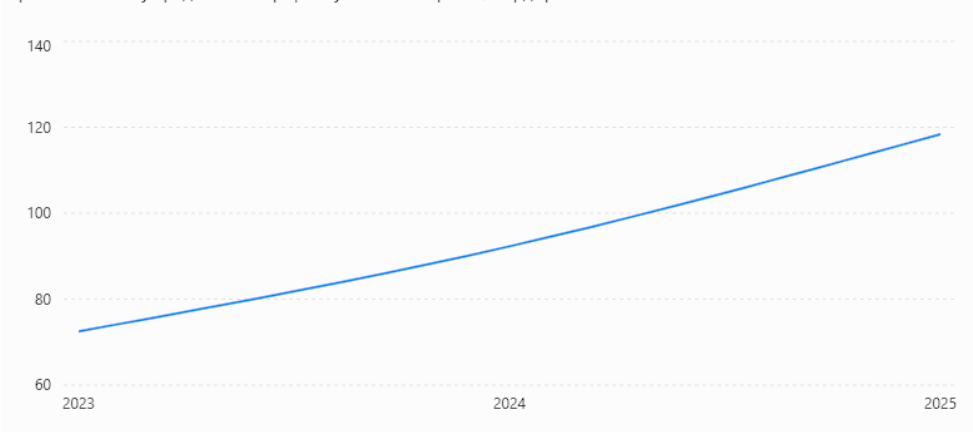
Таблиця 4.1 – Динаміка кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Кредитний портфель, млрд грн	72,5	92,3	118,4
Абсолютний приріст, млрд грн	–	+19,8	+26,1
Темп приросту, %	–	27,3	28,3

З наведених даних видно, що кредитний портфель банку за три роки збільшився майже на 46 млрд грн. Найбільший приріст спостерігався у 2025 році, коли обсяг кредитів перевищив 118 млрд грн. Це свідчить про активізацію кредитної діяльності та покращення фінансового стану позичальників.

Аналіз графіка свідчить про стійке висхідне зростання кредитного портфеля протягом досліджуваного періоду. Така динаміка є позитивною ознакою ефективної кредитної політики банку та відновлення економічної активності клієнтів.

Зростання обсягу кредитного портфеля у 2023–2025 роках, млрд грн.

Зростання обсягу кредитного портфеля у 2023–2025 роках, млрд грн.

Основу кредитного портфеля ПриватБанку формують кредити фізичним особам та суб'єктам господарювання.

Таблиця 4.2 – Основні напрями кредитування АТ КБ «ПриватБанк»

Напрямок кредитування	Характеристика
Споживче кредитування	Кредитні картки, готівкові кредити
Кредитування МСБ	Фінансування малого та середнього бізнесу
Програма «5-7-9%»	Пільгове державне кредитування
Агрокредитування	Фінансування аграрного сектору
Овердрафти	Короткострокове кредитування бізнесу
Лізингові операції	Фінансування придбання основних засобів

Найбільшу частку традиційно займають кредитні картки та кредити для малого й середнього бізнесу, які забезпечують стабільний процентний дохід та високий рівень клієнтської активності.

Таблиця 4.3 – Основні переваги кредитних продуктів ПриватБанку

Для клієнтів	Для банку
Швидке оформлення кредиту	Збільшення процентних доходів
Можливість дистанційного оформлення	Розширення клієнтської бази
Різноманітність кредитних програм	Підвищення прибутковості активів
Доступність через Privat24	Зміцнення конкурентних позицій
Пільгові державні програми	Диверсифікація кредитного портфеля
Гнучкі умови погашення	Підвищення ефективності банківської

	діяльності
--	------------

Позитивними результатами кредитної діяльності банку у 2023–2025 роках стали:

- збільшення кредитного портфеля більш ніж на 63%;
- активізація кредитування бізнесу;
- зростання обсягів державних програм підтримки підприємництва;
- розвиток цифрового кредитування через систему Privat24;
- розширення продуктів для фізичних осіб.

Разом із тим кредитна діяльність супроводжувалася певними ризиками:

- збереження воєнних ризиків;
- ймовірність погіршення платоспроможності окремих позичальників;
- інфляційні процеси;
- ризик зростання проблемної заборгованості.

Отже у 2023–2025 роках кредитні операції АТ КБ «ПриватБанк» характеризувалися стабільним розвитком та нарощуванням кредитного портфеля. Обсяг виданих кредитів зріс із 72,5 млрд грн у 2023 році до 118,4 млрд грн у 2025 році, що свідчить про ефективну кредитну політику банку та відновлення попиту на кредитні ресурси. Основними драйверами зростання стали кредитування малого та середнього бізнесу, споживче кредитування населення та участь банку в державних програмах підтримки економіки. Така тенденція позитивно впливає на прибутковість банку та зміцнює його позиції серед лідерів банківського сектору України.

Розділ 5. Операції з ведення рахунків клієнтів банку

Ведення рахунків клієнтів (розрахунково-касове обслуговування) — це базова функція АТ КБ "ПриватБанк", яка забезпечує залучення клієнтів та формування стабільних залишків на поточних рахунках. Обслуговування здійснюється на основі договору банківського рахунку. Для юридичних осіб та підприємців банк пропонує зручні тарифні пакети, адаптовані під специфіку різних видів бізнесу (ІТ-підприємці, торгівля, сфера послуг, агробізнес). Ведення рахунків повністю інтегроване в систему дистанційного обслуговування "Приват24 для бізнесу", що дозволяє здійснювати платежі в режимі 24/7, керувати зарплатними проєктами, сплачувати податки та обмінювати валюту без відвідування банку.

Організація безготівкових розрахунків базується на використанні різноманітних платіжних інструментів, кожен з яких має чітко визначену законодавством форму та призначення. Основними видами розрахункових документів є платіжне доручення, платіжна вимога, платіжна вимога-доручення, розрахунковий чек та акредитив. Платіжне доручення є найбільш масовим документом, який містить наказ власника рахунку банку перерахувати певну суму коштів на користь отримувача. Платіжна вимога застосовується для примусового або договірної списання коштів стягувачем. Платіжна вимога-доручення є комбінованим документом і складається з двох частин: вимоги постачальника до покупця сплатити вартість продукції та доручення платника банку виконати цей переказ. Розрахунковий чек містить розпорядження банку виплатити чекодержателю суму за рахунок коштів чекодавця. Акредитиви (покриті, непокриті, відкличні, безвідкличні) використовуються для мінімізації ризиків у міжміських та міжнародних торговельних розрахунках.

Усі безготівкові міжбанківські перекази ПриватБанк здійснює через Систему електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ), яка функціонує за принципом валових розрахунків у режимі реального часу,

забезпечуючи високу швидкість та надійність кожної транзакції. Паралельно банк виконує функції контролера касової дисципліни, обмежуючи надмірний обіг готівки через лімітування залишків грошей у касах підприємств та контроль цільового використання готівкової виручки.

Отже, система ведення рахунків у ПриватБанку поєднує різноманітність класичних платіжних інструментів із передовими технологіями електронних міжбанківських розрахунків.

Розділ 6. Аналіз результатів діяльності АТ КБ "ПриватБанк"

Головним індикатором ефективності роботи та бізнес-моделі АТ КБ «ПриватБанк» є результати його фінансової діяльності. Незважаючи на загальні економічні виклики, ПриватБанк продовжує утримувати позицію найбільш прибуткової фінансової установи країни, формуючи понад 50% усього прибутку банківської системи України.

Доходи банку формуються з двох основних джерел:

Чистий процентний дохід – різниця між відсотками, які банк отримує (від кредитів фізичним і юридичним особам, а також від державних облігацій та депозитних сертифікатів НБУ), та відсотками, які банк виплачує клієнтам за депозитами.

Чистий комісійний дохід – стабільне джерело прибутку, що генерується транзакційним бізнесом банку (комісії за еквайринг у магазинах, оплата послуг у «Приват24», розрахунково-касове обслуговування бізнесу).

Здійснимо комплексний аналіз фінансових результатів банку за 2023-2025 роки.

Таблиця 6.1 – Фінансові результати та показники ефективності діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки, млрд грн

Стаття звіту про прибутки та збитки	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Чистий процентний дохід	51,9	59,4	65,8
Чистий комісійний дохід	24,5	28,1	31,5
Адміністративні та операційні витрати	(19,2)	(21,5)	(23,6)
Резервування під кредитні ризики	(2,1)	(1,8)	(1,1)
Прибуток банку до оподаткування	72,8	83,5	91,2
Витрати на податок на прибуток	(35,0)	(42,2)	(47,5)
Чистий прибуток банку (після податків)	37,8	41,3	43,7
Рентабельність активів (ROA)	5,5%	5,1%	4,8%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	54,1%	48,5%	45,2%
Показник ефективності (Cost to Income Ratio - CIR)	25,1%	24,5%	24,2%

Джерело: складено на основі офіційної звітності АТ КБ "ПриватБанк"

Згідно з Таблицею 4, діяльність АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках є зразком високої операційної ефективності. Як видно з Таблиці 6.1, прибуток банку до оподаткування щорічно зростає і у 2025 році досяг безпрецедентної позначки у 91,2 млрд грн (приріст +25,2% порівняно з 2023 роком).

Цей успіх зумовлений гармонійним зростанням обох ключових статей доходів. Чистий процентний дохід збільшився на 26,7% (до 65,8 млрд грн) завдяки нарощенню кредитного портфеля та збереженню високих ставок дохідності за ОВДП. Водночас чистий комісійний дохід зріс на 28,5% (до 31,5 млрд грн), що підтверджує успішність цифрової моделі банку: величезна кількість безготівкових транзакцій клієнтів у «Приват24» генерує стабільний дохід без залучення додаткового персоналу чи відділень.

Важливою позитивною тенденцією є зменшення витрат на формування резервів під кредитні ризики (з 2,1 млрд грн у 2023 р. до 1,1 млрд грн у 2025 р.). Це прямо підтверджує високу якість нових виданих кредитів та дієвість скорингових моделей банку.

Операційні витрати банку хоч і зросли до 23,6 млрд грн (через інфляцію, підвищення зарплат та інвестиції в IT-безпеку), проте вони зростають повільніше за доходи. Відповідно, показник операційної ефективності (CIR - відношення витрат до доходів) покращився і становить лише 24,2%. Це означає, що для того, аби заробити 100 гривень, банк витрачає лише 24 гривні на утримання мережі та персоналу – це один з найкращих показників у Європі.

Через зміни в податковому законодавстві банк сплатив рекордну суму податків до державного бюджету – 47,5 млрд грн у 2025 році. Тим не менш, його чистий прибуток після оподаткування склав 43,7 млрд грн. Показник рентабельності власного капіталу (ROE) становить надвисокі 45,2%. Отже, фінансовий аналіз доводить, що ПриватБанк є фінансово стійкою,

високоліквідною та надзвичайно прибутковою установою, яка є головним активом держави у фінансовому секторі.

Висновок

Під час проходження виробничої практики в АТ КБ "ПриватБанк" було детально досліджено організаційну структуру банку, специфіку його технологічних продуктів та фінансовий стан за період 2023–2025 років. На основі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

АТ КБ "ПриватБанк" має чітку та збалансовану організаційну структуру, яка дозволяє державі успішно реалізовувати стратегічні цілі щодо забезпечення фінансової стабільності та високої операційної ефективності.

Банк є беззаперечним лідером у сфері дистанційного обслуговування та карткових продуктів. Сервіс "Приват24" відповідає найкращим світовим стандартам цифрового банкінгу, забезпечуючи високу лояльність клієнтів та зниження операційних витрат установи.

Депозитна політика банку спрямована на формування стійкої ресурсної бази, що підтверджується макроекономічними даними зростання безготівкової грошової маси (агрегати M1, M2) у банківській системі країни. Послуги автоматичного накопичення, такі як "Скарбничка", забезпечують стабільність залишків на рахунках.

Кредитні операції банку базуються на використанні сучасних скорингових систем, що дозволяє нарощувати портфель роздрібних та корпоративних кредитів (зокрема за програмою "5-7-9%") за умови жорсткого контролю кредитних ризиків.

Фінансовий аналіз діяльності банку за 2023–2025 роки продемонстрував високий рівень прибутковості та капіталізації. Банк ефективно трансформує залучені ресурси у високоліквідні активи, зберігаючи лідерство за показниками чистого прибутку в Україні.

З метою подальшого вдосконалення діяльності АТ КБ "ПриватБанк" пропонується:

Продовжувати модернізацію системи "Приват24", впроваджуючи нові інструменти персоналізованого управління інвестиціями для роздрібних клієнтів (наприклад, спрощений доступ до купівлі військових облігацій).

Розширювати програми пільгового кредитування для відновлення малого та середнього бізнесу в деокупованих регіонах, що сприятиме активізації реального сектору економіки.

Удосконалювати механізми захисту від кіберзагроз та інструменти фінансового моніторингу для запобігання шахрайству з платіжними картками клієнтів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» : Відомості Верховної Ради України. 2001. № 5-6. Стаття 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. Показники грошово-кредитної статистики. Національний банк України : офіційний вебпортал. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#money>
3. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
4. Річна фінансова звітність АТ КБ "ПриватБанк" за 2023-2025 рр. ПриватБанк : офіційний сайт. URL: <https://privatbank.ua/about/financial-reports>
5. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті користувачів платіжних послуг : Постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>

Додатки

Додаток А

Завдання 1. Банки як суб'єкти господарювання

Завдання 1

1.1. Заповнити схему основних етапів державної реєстрації банку

I етап	Прийняття рішення про створення банку (проведення установчих зборів засновників, укладення засновницького договору, затвердження проекту статуту)
II етап	Відкриття накопичувального рахунку та формування (сплата) початкового статутного капіталу банку
III етап	Подання пакета документів уповноваженими особами до Національного банку України для погодження статуту та
IV етап	Експертиза документів та погодження статуту банку Національним банком України.
V етап	Державна реєстрація банку як юридичної особи у державного реєстратора (внесення запису до ЄДРПОУ).
VI етап	Подання до НБУ копії виписки з ЄДРПОУ та інших документів, що підтверджують державну реєстрацію юридичної особи.
VII етап	Внесення банку до Державного реєстру банків Національним банком України та отримання банківської ліцензії.

1.2. Перелічити документи які уповноважені засновниками банку подають НБУ для державної реєстрації

Для державної реєстрації банку до НБУ подається такий базовий пакет документів:

1. Заява про погодження статуту банку та його державну реєстрацію;
2. Протокол установчих зборів (або рішення одноосібного засновника) про створення банку;
3. Статут банку (у визначеній кількості примірників);
4. Бізнес-план банку, що визначає види діяльності, які банк має намір здійснювати на найближчі три роки;
5. Відомості про структуру власності банку (з підтвердженням її прозорості);
6. Інформація щодо фінансового/майнового стану засновників та їхньої ділової репутації (зокрема, висновки аудиторських компаній);
7. Документи, що підтверджують професійну придатність та бездоганну ділову репутацію керівників банку (кандидатів на посади голови та членів правління, наглядової ради, головного бухгалтера);
8. Копія платіжного документа про внесення плати за послуги НБУ щодо реєстрації;

1.3. Перелічити документи на створення банку з іноземним капіталом

Для іноземних юридичних осіб:

- Рішення уповноваженого органу управління іноземного інвестора про участь у створенні банку в Україні.
- Легалізований витяг з торговельного, банківського, судового реєстру або інший офіційний документ, що підтверджує реєстрацію іноземної юридичної особи в країні її місцезнаходження.
- Копія аудиторського висновку щодо фінансової звітності іноземного інвестора за останній звітний рік.
- Письмова згода державного або наглядового органу іноземної держави на інвестування коштів у банк в Україні (якщо це вимагається законодавством тієї держави).

Для іноземних фізичних осіб:

- Копія паспорта або іншого документа, що посвідчує особу.
- Письмова згода контролюючого органу іноземної держави (за необхідності згідно з їхнім законодавством).

Завдання 2. Грошові агрегати

Завдання 2

2.1. За даними офіційного сайту НБУ заповніть нижче наведену таблицю. Наявна грошова маса в обігу та її розміщення (на кінець періоду (місяця))

Показник	2023 р	2025 р	2025 р
	залишки на початок періоду, млрд. грн.	залишки на початок періоду, млрд. грн.	залишки на початок періоду, млрд. грн.
Гроші поза банками (M0)	716,0	765,0	820,0
Грошова маса (M1)	1750,0	1950,0	2200,0
Грошова маса (M2)	2850,0	3200,0	3600,0
Цінні папери, крім акцій (кошти клієнтів за трастовими операціями банків)	10,0	20,0	30,0
Грошова маса (M3)	2860,0	3220,0	3630,0

2.2. Охарактеризуйте кожного із грошових агрегатів та розрахуйте питому вагу кожного з них у загальній сумі M3.

- ☐ **Грошовий агрегат M0:** Включає готівкові кошти в обігу поза депозитно-корпоративним сектором (паперові банкноти та монети на руках у населення і в касах підприємств).
- ☐ **Грошовий агрегат M1:** Включає M0 плюс переказні депозити в національній валюті (кошти на поточних та карткових рахунках громадян і бізнесу, які можна використати негайно).
- ☐ **Грошовий агрегат M2:** Включає M1 плюс переказні депозити в іноземній валюті та інші (строкові) депозити в національній та іноземній валютах.
- ☐ **Грошовий агрегат M3:** Найширший показник. Включає M2 плюс цінні папери (крім акцій), емітовані банками (наприклад, ощадні сертифікати, боргові цінні папери).

Питома вага M0: $\frac{820,0}{3630,0} \cdot 100\% = 22,59\%$

Питома вага M1: $\frac{2200,0}{3630,0} \cdot 100\% = 60,61\%$

Питома вага M2: $\frac{3600,0}{3630,0} \cdot 100\% = 99,17\%$

Питома вага Цінних паперів: $\frac{30,0}{3630,0} \cdot 100\% = 0,83\%$

2.3. Поясніть, які зміни в наявній грошовій масі відбулися за визначений період, згідно з даними таблиці. Охарактеризуйте фактори, що могли зумовити ці зміни.

За проаналізований період спостерігається стабільна тенденція до зростання всіх грошових агрегатів. Загальна грошова маса (M3) зросла з 2860 до 3630 млрд грн. При цьому агрегат M1 зростає дещо випереджальними темпами порівняно з M0, що свідчить про збільшення частки безготівкових розрахунків.

Фактори, що зумовили ці зміни:

- Бюджетний дефіцит та його фінансування: Значні державні видатки (зокрема на оборону та соціальні виплати), які покриваються за рахунок міжнародної макрофінансової допомоги та конвертації валюти на міжбанку.
- Інфляційні процеси: Зростання цін об'єктивно вимагає більшої кількості грошей для обслуговування товарообігу.
- Зміна облікової ставки НБУ: Зниження або утримання ставки на прийнятному рівні стимулює кредитування, що створює нові гроші через банківський мультиплікатор.
- Зростання довіри до банківської системи: Населення та бізнес активніше розміщують кошти на гривневих та валютних депозитах (зростання M2), чому сприяють державні гарантії збереження вкладів у системно важливих банках.

2.4. Охарактеризуйте тип грошово-кредитної політики, що використовувався б НБУ, якби за вказаний період простежувалася тенденція до збільшення готівкової маси грошей у країні.

Якби в країні спостерігалось різке і непропорційне збільшення готівкової маси (M0), що створює тиск на ціни та курс валют (ризик гіперінфляції). Національний банк України використовував би рестрикційну монетарну політику (політику "дорогих грошей").

Ї основні характеристики та інструменти:

- Підвищення облікової ставки: Зробить кредити для банків і бізнесу дорожчими, що сповільнить створення нових безготівкових грошей та стимулюватиме населення не витрачати готівку, а нести її на високодохідні депозити.
- Збільшення норми обов'язкового резервування: НБУ зобов'язав банки тримати більшу частину залучених коштів на коррахунках, зменшуючи їхній ресурс для кредитування.
- Операції на відкритому ринку: НБУ активно продаватиме депозитні сертифікати або державні облігації, щоб "зв'язати" надлишкову ліквідність (вилучити зайву готівку та кошти з обігу).

Завдання 3. Реєстраційна діяльність НБУ

Завдання 3

3.1. До територіального управління НБУ для реєстрації комерційного банку надійшли такі документи:

1. заявка про реєстрацію банку;
2. установчий договір;
3. статут банку;
4. протокол установчих зборів;
5. бізнес-план;
6. копія звіту про результати підписки на акції;
7. договір про оренду приміщення терміном на два роки;
8. копії платіжних документів про сплату внесків до статутного капіталу.

Визначте:

1. достатність документів для реєстрації комерційного банку

Наданий пакет документів є недостатнім для державної реєстрації банку. Відповідно до статті 17 Закону України «Про банки і банківську діяльність», крім зазначених у переліку документів, до Національного банку обов'язково мають бути подані:

- Відомості про структуру власності банку.
- Документи, що підтверджують бездоганну ділову репутацію та фінансовий (майновий) стан засновників банку (зокрема, висновки аудиторських компаній).
- Документи, що підтверджують професійну придатність та бездоганну ділову репутацію керівників банку (кандидатів на посади голови та членів правління, наглядової ради, головного бухгалтера).
- Положення про внутрішній аудит та систему управління ризиками.

2. яке рішення прийме територіальне управління НБУ після розгляду пакета документів

Оскільки пакет документів є неповним, НБУ прийме рішення про повернення документів на доопрацювання (або відмову в реєстрації) через невідповідність поданого пакета вимогам чинного законодавства.

3.2. До НБУ надійшло від комерційного банку клопотання про видачу банківської ліцензії. Згідно з поданими документами встановлено, що банк незабезпечений достатньою мірою комп'ютерною технікою.

Вкажіть:

1. яке рішення буде прийняте НБУ щодо надання банківської ліцензії Національний банк України відмовить комерційному банку у видачі банківської ліцензії.

2. дотримання яких умов надає банку право отримати банківську ліцензію.

Відповідно до ст. 19 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банк має право розпочати банківську діяльність лише після отримання ліцензії. Для її отримання банк повинен відповідати низці організаційних та технічних вимог, зокрема:

- Належне технічне забезпечення: наявність відповідної комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, комунікаційних засобів, що відповідають вимогам НБУ.
- Наявність кваліфікованого персоналу (керівників з відповідною освітою та досвідом).
- Наявність належного приміщення (касові вузли, скриньки, що відповідають вимогам безпеки та охорони).
- Сформований у повному обсязі статутний капітал.
- Наявність системи внутрішнього контролю та аудиту. Оскільки банк не забезпечений комп'ютерною технікою належним чином, він не зможе гарантувати безпеку даних, підключення до Системи електронних платежів (СЕП) НБУ та безперебійне обслуговування клієнтів.

3.3. До НБУ звернувся комерційний банк з клопотанням про видачу письмового дозволу на здійснення операцій з валютними цінностями. Підрозділ, який виконуватиме ці операції, буде створений відразу ж після отримання письмового дозволу.

Вкажіть:

1. чи буде виданий письмовий дозвіл комерційному банку
Письмовий дозвіл банку не буде виданий.

2. назвіть умови отримання письмового дозволу.

Головна помилка банку полягає в тому, що він планує створити відповідний підрозділ після отримання дозволу. Згідно з нормативними вимогами НБУ щодо порядку здійснення валютних операцій, для отримання такого дозволу банк повинен заздалегідь створити необхідні умови. Національний банк перевіряє фактичну готовність банку до проведення таких операцій. Основні умови включають:

- Фактична наявність створеного та належним чином обладнаного структурного підрозділу, що відповідатиме за валютні операції.
- Наявність у штаті кваліфікованих фахівців (з відповідними дипломами та сертифікатами), які вже прийняті на роботу.
- Наявність відповідного програмного забезпечення для ведення обліку валютних операцій та контролю за валютними ризиками.
- Затверджені внутрішні положення щодо здійснення валютних операцій та валютного контролю.

Додаток Г

Завдання 4. Формування ресурсів комерційного банку

Завдання 4

1.1. Комерційний банк виконує операції за вкладати наскелення, який належить значне місце в банківських ресурсах. Тому значна увага приділяється прогнозуванню залишків вкладів. За I квартал банк нав такі показники:

1) середньоквартальний залишок вкладів - 62 г.д.

2) оборот за прибутками - 31 г.д.

3) оборот за видатками - 25 г.д.

4) залишок на початок кварталу - 147 г.д.

5) залишок на кінець кварталу - 115 г.д.

Визначте:

1. середній строк зберігання вкладів;

2. осядання вкладів;

3. оборотність вкладів;

4. дайте коментар за проведенням розрахунків. Розрахунок проведіть виходячи з наступного:

Показник	Формула для розрахунку	Розрахунок
Середній строк зберігання вкладів	Сер. залишок за квартал х к-ть днів в періоді / оборот за видатками	$T = \frac{(3 + D) \cdot O_1}{O_2 - O_1}$ $T = \frac{62 \cdot 90}{25 - 31}$ $= 233,3$
Осядання вкладів	Залишок коштів на кінець періоду - залишок коштів на початок періоду / оборот за прибутками	$O_1 = \frac{O_2 - O_1}{100\%}$ $O_1 = \frac{115 - 147}{-31}$ $= 100\%$ $= -31$ $= -103,2\%$
Оборотність вкладів	Оборот за видатками / середньокв. залишок коштів	$O_1 = \frac{O_2}{3}$ $O_1 = \frac{62}{25}$ $= 0,403$

2.2 Комерційний банк виконує операції, які згідно з чинним законодавством здійснюються лише за рахунок власних коштів. Власні банку містять такі показники, тис. грн.

№ п /	Показник	Варіанти	
		I	II
1	2	3	4
1	Статутний фонд зареєстрований	6300	10800
2	Резервний фон	1850	2740
3	Емісійні різниці	2350	1920
4	Фонди економічного стимулювання	2100	180
5	Прибуток звітного року	3092	650

Власність:

1. Операції, що їх комерційні банки виконують лише за рахунок власних коштів

2. Розмір капіталу (власних коштів) комерційного банку

Варіант I

Операції, що виконуються лише за рахунок власних коштів банку:

придбання основних засобів та нематеріальних активів;

капітальні вкладення;

участь у статутних капіталах інших підприємств;

вкладення в дочірні та асоційовані компанії;

придбання власних цінних паперів;

повертати збитків та формування окремих резервів.

Розрахунок капіталу (власних коштів) банку

Основний капітал=6300+1850+2350+2100+3092=15692 тис. грн

Додатковий капітал=940+1630+2570 тис. грн

Відчереження з капіталу=1590+190+290+200+1510+3990+110=8660

Власний капітал=15692+2570-8660=9602 тис. грн

варіанта II:

Операції, які комерційні банки здійснюють лише за рахунок власних коштів:

придбання основних засобів та нематеріальних активів;

капітальні вкладення;

вкладення в дочірні та асоційовані компанії;

придбання акцій інших підприємств;

викуп власних цінних паперів;

формування резервних фондів;

повертати несплатених збитків банку.

Основний капітал=10800+2740+1920+180+650=16290 тис. грн

Додатковий капітал=1420+39200=40620 тис. грн

Відчереження з капіталу=450+970+330+2320+37900+4600+6310=57580 тис. грн

Власний капітал банку КЧ(16290+40620)-57580=670 тис. грн обсяг відчережень із капіталу перевищує суму основного та додаткового капіталу. Це характеризує незадовільний фінансовий стан банку та недостатність власних коштів для покриття здійснених інвестицій і вкладень.

6	Власні цінні папери банку в портфелі на продаж	1590	450
7	Нематеріальні активи	190	970
1	2	3	4
8	Резерви страхування активних операцій банку	940	1420
9	Несплачений зареєстрований статутний фонд	290	330
10	Капітальні вкладення в нематеріальні активи	200	2320
11	Результати індексації основних засобів	1630	39200
12	Вкладення в дочірні компанії	1510	37900
13	Вкладення в акції акціонерних товариств і підприємств	780	4600
14	Вкладення в асоційовані банки	3990	4700
15	Вкладення в асоційовані небанківські установи	110	6310

Завдання 5. Розрахунково-касові операції банків

Завдання 5

1.1. Інтернет-банкінг та Мобільний банкінг стають популярною фінансовою послугою. Зараз найбільші українські банки починають упроваджувати цю передову технологію здійснення платежів. Зміст її - співробітництво з клієнтами просто в режимі on-line.

Вкажіть:

1. Суть банківських послуг - Інтернет-банкінг та Мобільний банкінг

Інтернет-банкінг та Мобільний банкінг — це сучасні системи дистанційного банківського обслуговування (ДБО). Вони дозволяють клієнтам (фізичним та юридичним особам) керувати своїми рахунками, здійснювати платежі, перекази, відкривати депозити, оформлювати кредити та отримувати виписки в режимі реального часу (24/7) через інтернет без фізичного відвідування відділення банку. Інтернет-банкінг зазвичай використовується через веб-браузер на комп'ютері, а мобільний банкінг — через спеціалізований застосунок (додаток) на смартфоні.

2. Переваги користування послугою

Економія часу та зручність: Відсутність потреби стояти в чергах у відділеннях.

Доступність 24/7: Можливість здійснювати операції цілодобово з будь-якої точки світу, де є інтернет.

Фінансова вигода: Комісії за платежі онлайн (наприклад, комунальні послуги чи перекази) зазвичай значно нижчі, ніж у касі банку, або взагалі відсутні.

Повний контроль: Можливість миттєво перевірити баланс, історію транзакцій, заблокувати картку в разі втрати, змінити ліміти тощо.

3. Як замовити послугу:

Для фізичних осіб послуга часто активується автоматично при відкритті рахунку. Для початку користування потрібно:

- Мати активну платіжну картку або рахунок у банку та фінансовий номер телефону (прив'язаний до рахунку).
- Для веб-версії: зайти на офіційний сайт банку, обрати розділ "Інтернет-банкінг" та пройти реєстрацію/авторизацію.

- Для мобільного банкінгу: завантажити офіційний додаток банку (з App Store або Google Play) та авторизуватися (за номером телефону, номером картки, через Дію або BankID).

Порівняння систем по 3-х банках (на прикладі лідерів ринку України):

Критерій порівняння	ПриватБанк (Приват24)	monobank (Universal Bank)	Ощадбанк (Мобільний Ощад)
Формат роботи	Веб-версія + мобільний додаток (традиційний банк).	Тільки мобільний додаток (необанк, без відділень).	Веб-версія + мобільний додаток.
Функціональність	Максимально широка (від купівлі квитків до складних бізнес-рішень).	Фокус на роздрібних клієнтах, простота, гейміфікація, ФОП-рахунки.	Базовий функціонал, інтеграція з держ. виплатами.
Інтерфейс	Перенасичений функціями, але звичний для більшості.	Мінімалістичний, інтуїтивно зрозумілий, швидкий.	Класичний, нещодавно оновлений та осучаснений.
Служба підтримки	Чат-боти, оператори 3700 (іноді довге очікування).	Висока швидкість реакції, живі оператори у популярних месенджерах.	Гаряча лінія, часто тривале очікування на з'єднання.

1.2. Принципи, на яких базується функціонування СЕП (Системи електронних платежів НБУ)

Сучасна СЕП НБУ (на базі стандарту ISO 20022) працює за такими ключовими принципами:

1. Розрахунки в режимі реального часу (24/7): Система функціонує цілодобово без вихідних, забезпечуючи миттєве проведення платежів.
2. Здійснення розрахунків виключно в межах наявних коштів: Платежі виконуються лише за умови наявності достатнього залишку коштів на кореспондентському рахунку банку-відправника.
3. Безвідкличність платежу: Після того як платіж оброблено і кошти зараховано на коррахунок банку-отримувача, скасувати транзакцію через систему неможливо.
4. Електронний документообіг та безпека: Використання виключно електронних розрахункових документів із застосуванням надійних засобів криптографічного захисту інформації (електронних цифрових підписів).
5. Прямий доступ та рівноправність: Всі учасники СЕП мають однакові права та прямий доступ до розрахункових механізмів системи.

1.3. Розподіл функцій банку в організації грошового обігу та методів обмеження готівкового обігу

Функції банку в організації грошового обігу	Методи банку щодо обмеження готівкового обігу
Загальна регламентація готівкового обігу в народному господарстві (переважно функція НБУ).	Лімітування залишку грошей у касах підприємств.
Регламентація касової роботи банків.	Встановлення порядку і термінів здачі надіймітих залишків готівки в банк.
Регламентація й організація касової роботи.	Визначення норм і цілей витрати грошей із виторгу.
Контроль за дотриманням касової дисципліни.	

1.4 За наведеними ознаками визначити вид документа, з'єднати відповідно лініями:

Комбінований документ, що має 2-ві частини: вимога постачальника до покупця сплатити вартість поставленої продукції та доручення

платника своєму банку перерахувати з його рахунку необхідну суму →ПЛАТІЖНА ВИМОГА-ДОРУЧЕННЯ

Письмово оформлене доручення клієнта банку, що його обслуговує, на перерахування визначеної суми коштів зі свого рахунку по зазначених реквізитах →ПЛАТІЖНЕ ДОРУЧЕННЯ

Вони бувають: покриті, непокриті, відкличні, безвідкличні. Використовуються лише в іногородніх та міжнародних розрахунках →АКРЕДИТИВ

Документ, що містить письмове розпорядження власника рахунку банку сплатити чекодавцю (чекодержателю) зазначену суму коштів. З метою скорочення розрахунків готівкою за отримані товари →ЧЕК

«Електронні гаманці», використовується для оплати товарів, послуг, одержання готівки з рахунку представниками юридичних та фізичних осіб. Бувають кредитними, корпоративними, індивідуальними →ПЛАСТИКОВІ ПЛАТІЖНІ КАРТКИ